

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasvipöytäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

Eviran ohje 18509/1

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasvipöytärehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

2015

Eviran ohje 18509/1
Käyttöönotto: 2.3.2015

Raja- ja luomuvalvontayksikkö / Rajajaosto

Hyväksyjä jaostopäällikkö, ylitarkastaja Thimjos Ninios

Laatijat ylitarkastaja Joni Haapanen
ylitarkastaja Ulla Ollila
ylitarkastaja Eeva-Liisa Taskinen
ylitarkastaja Tua Goldman

Raja- ja luomuvalvontayksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

Lukijalle

Vietäessä eläviä eläimiä tai eläimistä saatavia tuotteita Euroopan Unionin ulkopuolelle, on noudatettava määränpäävaltion (viennin kohdemaana) vaatimuksia. Toimija vastaa vientivaatimusten täyttymisestä ja mahdollisten kauttakuljetusta koskevien vaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä (Eläintautilaki 69, §). Toimijan on myös noudatettava mahdollisten vientiä koskevien, valtioiden välisten sopimusten määräyksiä (MMM:ä 832/2013, 3 §). Lisäksi viennissä on täytettävä mahdolliset vientiä koskevat, EU:n lainsäädännössä asetetut eläintautien vastustamiseen liittyvät vaatimukset (Eläintautilaki, 69 §).

Viranomaisen antamaan todistukseen ei saa sisältyä muuta kuin kohdemaan viranomaisen vaatimat asiat. Muut vakuutukset ja tiedot tuotteen valmistaja voi antaa omissa nimissään erillisellä dokumentilla.

Tähän ohjeeseen on koottu elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntämisen kannalta tärkeimmät asiat.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Raja- ja luomuvalvontayksikkö

Raja- ja luomuvalvontayksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

Sisällysluettelo

1 MÄÄRITELMÄT.....	5
2 OHJEEN SOVELTAMISALA.....	5
3 EDELLYTYKSET ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUSTEN MYÖNTÄMISELLE VIENNISSÄ	5
3.1 Todistuksen sisältämät tiedot	6
3.2 Vientierän ja sille myönnettävän todistuksen vastaavuus	7
3.3 Toimijaa koskevat vaatimukset.....	8
4 ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUKSEN MUOTO.....	9
5 KORVAAVA ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUS.....	9
6 MYÖNNETYT ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUKSET	10
6.1 Todistuksia koskeva kirjanpito	10
6.2 Todistuksessa annettuja vakuutuksia koskevat muutokset	10
7 EDELLYTYKSET MUIDEN TODISTUSTEN MYÖNTÄMISELLE VIENNISSÄ	10
8 TODISTUKSIA MYÖNTÄVIÄ VIRKAMIEHIÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET	11
9 MUUT ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUSTEN MYÖNTÄMISEEN LIITTYVÄT EVIRAN OHJEET	13

Raja- ja luomuvalvontayksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

1 MÄÄRITELMÄT

Tässä ohjeessa tarkoitetaan

Viejällä toimijaa, joka vastaa itse vienti-ilmoituksen antamisesta tulliviranomaisille tai toimijaa, joka on valtuuttanut asiamiehen (yleensä huolitsija) antamaan vienti-ilmoituksen tulliviranomaisille. Vienti EU:n ulkopuolelle edellyttää aina vienti-ilmoituksen antamista tullille.

Viennillä vientiä EU:n ulkopuolisiin maihin.

Kohdemaalla sellaista muuta valtiota kuin EU:n jäsenvaltiota, johon eläimet ja eläimistä saatavia tuotteita aiotaan viedä.

Laitosta valvovalla viranomaisella laitoksen valvonnasta vastaavaa viranomaista (kunta/kuntayhtymä tai Evira).

Laitoksen valvojalla Eviran tarkastuseläinlääkärinä, aluehallintoviraston palveluksessa olevaa tarkastuseläinlääkärinä tai kunnan palveluksessa olevaa viranhaltijaa, joka käytännössä valvoo elintarvikehuoneistoa

Eläinlääkintötodistuksella vientieräkohtaista todistusta, joka sisältää eläintautiehtoja tai jonka allekirjoituskohdassa edellytetään myöntäjäksi virkaeläinlääkärinä. Todistuksesta voidaan käyttää muitakin nimityksiä esim. terveystodistus ja vientitodistus. Todistuksesta on käytetty seuraavia englanninkielisiä nimityksiä eri yhteyksissä: veterinary certificate, veterinary health certificate, health certificate, export certificate, certificate of origin and health, certificate of health, zoosanitary certification, animal and public health certificate.

Muilla todistuksilla todistuksia, joissa ei ole eläintauteihin liittyviä vakuutuksia eikä allekirjoituskohdassa edellytetä myöntäjäksi eläinlääkärinä, mutta jotka liittyvät elintarvikkeiden, rehujen tai sivutuotteiden muuhun turvallisuuteen esim. niiden kemiallisiin, mikrobiologisiin, radiologisiin tai fysikaalisiin ominaisuuksiin.

2 OHJEEN SOVELTAMISALA

Tätä ohjetta sovelletaan myönnettäessä virallisia todistuksia EU:n ulkopuolelle kaupallisessa tarkoituksessa vietäville eläville eläimille ja eläimistä saaduille tuotteille:

- elävät eläimet,
- eläinten sukusolut ja alkiot,
- eläimistä saatavat elintarvikkeet,
- eläimistä saatavat sivutuotteet sekä
- sivutuoteasetuksessa mainitut eläimistä saatavat sivutuotteet ja niistä johdetut tuotteet sisältäen eläimistä saatavat rehut ja rehuseokset, jotka sisältävät kala- tai herajauhoa.

Lisäksi tätä ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myönnettäessä virallisia todistuksia kaikille Euroopan Unionin ulkopuolelle vietäville kasviperäisille rehuille ja rehun lisäaineille. Nämä ovat tuotteita, joiden viennissä kohdemaiden viranomaiset usein edellyttävät virallisia todistuksia.

3 EDELLYTYKSET ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUSTEN MYÖNTÄMISELLE VIENNISSÄ

Jos eläinten tai eläimistä saatujen tuotteiden viennistä on tehty sopimus Suomen tai Euroopan unionin ja muun kuin jäsenvaltion välillä, viennissä on noudatettava mainitun sopimuksen

Raja- ja luomuvalvontayksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

määräyksiä (MMM 832/2013, 3 § 3 mom.). Viranomaisen antamaan todistukseen ei saa sisältyä muuta kuin kohdemaan viranomaisen vaatimat asiat. Muut vakuutukset ja tiedot tuotteen valmistaja voi antaa omissa nimissään erillisellä dokumentilla.

Viranomaisen myöntämän todistuksen on oltava allekirjoitushetkellä täydellisesti täytetty (MMM 832/2013, 8 §) eikä sitä voi allekirjoittaa tai päivätä jälkikäteen. Todistuksen myöntävän (allekirjoittavan) virkamiehen tulee varmistaa, että todistuksessa olevat tiedot ovat täsmällisiä ja oikeita. Niin sanottujen blankotodistusten (= valmiiksi viranomaisen allekirjoittama ja jälkikäteen todistuksensaajan täyttämä todistus) antaminen on virkavelvollisuuksien vastaista toimintaa.

Eläinlääkintötodistus on myönnettävä ennen kuin vientierä, jota se koskee, poistuu todistuksen myöntävän valvontaviranomaisen valvonnasta (832/2013, 8 §) eli ennen kuin erä on poistunut eläinlääkintötodistuksen myöntävän virkaeläinlääkärin valvonta-alueelta. Eläinlääkintötodistus luovutetaan toimijalle liitettäväksi vientierän mukaan (832/2013, 8 §).

Jos vietävälle tuotteelle tai eläimelle löytyy todistus kyseiseen maahan **Traces-järjestelmässä** (mm. Kanada, Chile, Uusi-Seelanti, Meksiko), niin todistus laaditaan Traces-järjestelmässä (MMM 832/2013, 9 §).

Evira laatii myös **turvapaperille painettuja eläinlääkintötodistus pohjia** eläville eläimille ja eläinperäisille tuotteille kohdemaan ehtojen pohjalta. Evira toimittaa näitä viennissä käytettäviä, turvapaperille painettuja eläinlääkintötodistus pohjia ainoastaan virkaeläinlääkäreille, joilla on eläintautilain 441/2003 mukaan oikeus myöntää eläinlääkintötodistuksia (viranomaisia koskevista vaatimuksista on kerrottu tarkemmin kohdassa 8). Turvapaperille painettuja eläinlääkintötodistus pohjia tulee säilyttää lukitussa kaapissa/tilassa.

Lemmikkejä vietäessä myös kunnaneläinlääkäri voi laatia todistuksen viejän selvittämien kohdemaan ehtojen pohjalta.

Jotkin kohdemaat vaativat eläinlääkintötodistusta käytettäväksi myös **kasviperäisen rehun ja rehun lisäaineiden** viennissä. Näille tuotteille voidaan viennin mahdollistamiseksi myöntää eläinlääkintötodistus, jos todistuksen ehdot täyttyvät. (Rehun lisäaineen tulee olla hyväksytty EU:ssa tai rekisteröity tuojamaassa.)

3.1 Todistuksen sisältämät tiedot

Yhteisöstä vietävien tai jälleenvietävien elintarvikkeiden ja rehujen osalta on varmistettava, että ne ovat EU:n lainsäädännön tai tuovan maan vaatimusten mukaisia (Tämä vaatimus koskee vain elintarvikkeita ja rehuja, jotka viedään *markkinoille saattamista varten*. Vaatimus ei siis koske näyte-eriä). Muussa tapauksessa elintarvikkeita ja rehuja voi viedä tai jälleenviedä ainoastaan edellyttäen, että tuova maa on antanut siihen nimenomaisen suostumuksensa. Myös siinä tapauksessa, että tuova maa on antanut suostumuksensa, on kuitenkin varmistettava, että terveydelle vahingollisia tai vaarallisia elintarvikkeita ei saa viedä eikä jälleenviedä. Mikäli kohdemaan suostumuksella viedään EU:n vaatimukset täyttämättömiä elintarvikkeita ja rehuja, on kohdemaan viranomaisille annettava ensin täydelliset tiedot niistä syistä ja olosuhteista, joiden takia asianomaisia elintarvikkeita tai rehuja ei voitu saattaa markkinoille EU:n alueella. Jos sovelletaan EU:n tai jonkin sen jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä tehtyä kahdenvälistä sopimusta, yhteisöstä tai jäsenvaltioista kolmanteen maahan vietävien elintarvikkeiden ja rehujen on oltava sopimuksen mukaisia. (EY:n yleinen elintarvikeasetus 178/2002).

Eläinlääkintötodistuksen myöntävän valvontaviranomaisen tiedossa on oltava, mitä tutkimuksia ja tarkastuksia todistuksen myöntäminen edellyttää. Valvontaviranomainen ei saa myöntää

Raja- ja luomuvälöntäyksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

eläinlääkintötodistusta ennen kuin kaikki kyseistä vientierää koskevat todistuksen kohdat on täytetty (MMM 832/2013, 8 §).

Eläinlääkintötodistus saa sisältää vain sellaisia tietoja, jotka ovat todistuksen myöntävän valvontaviranomaisen käytettävissä tai jotka tämä voi itse tarkistaa. Eläinlääkintötodistuksen tiedot voivat kuitenkin perustua myös:

- 1) muuhun luotettavaan todistukseen tai asiakirjaan edellyttäen, että mainittu todistus tai asiakirja on eläinlääkintötodistuksen myöntävän valvontaviranomaisen hallussa todistusta myönnettäessä;
- 2) tietoihin, jotka on varmentanut muu viranomainen; tai
- 3) eläintautilain nojalla toteutettavasta eläintautien seurannasta, viranomaisen hyväksymästä omavalvontaohjelmasta tai eläintautilaissa säädetyistä terveystarkastuksista saatuihin tietoihin (832/2013 6 §).

Toimija (viejä) vastaa tuotteita koskevien vientivaatimusten täyttymisestä ja mahdollisten kauttakuljetusta koskevien vaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä (eläintautilaki 441/2013, 69 §). Näiden vaatimusten edellyttämät tiedot merkitään eläinlääkintötodistukseen (MMM 832/2013, 6 §). Viennissä on täytettävä myös mahdolliset vientiä koskevat, EU:n lainsäädännössä asetetut eläintautien vastustamiseen liittyvät vaatimukset (eläintautilaki 441/2013, 69 §). Toimijan on huolehdittava siitä, että eläimet ja eläimistä saadut tuotteet tutkitaan ja tarkastetaan määränpäävaltion (viennin kohdemaana) vaatimusten, mahdollisten kauttakuljetusta koskevien vaatimusten sekä mahdollisten vientiä koskevien, valtioiden välisten sopimusten määräysten mukaisesti (MMM 832/2013, 5 §).

Venäjä-vientiin liittyvistä vaatimuksista kala-, liha- ja maitotuotteille on kerrottu Eviran ohjeissa 18507/1.

Viejän tulee osoittaa todistuksessa annettujen tietojen paikkansa pitävyys todistuksen myöntävälle virkamiehelle. Esimerkiksi jos todistuksessa vakuutetaan, että tuote ei sisällä jäämiä kasvinuojeluaineista, eläinlääkkeistä tai hormoneista, tulee viejällä olla esittää akkreditoitujen laboratorion myöntämät tutkimustodistukset, joilla annetut tiedot voi todistaa oikeiksi.

3.2 Vientierän ja sille myönnettävän todistuksen vastaavuus

Silloin kun todistus kohdistuu yksittäiseen vientierään, todistuksen myöntäjän on varmistettava, että todistuksen ja vietävän erän välillä on yhteys (882/2004, 30 art 2 alakohta). Tämä voi perustua joko vientierään kohdistuvaan tarkastukseen (lastaustarkastus) tai viejäyritykseen kohdistettuun säännölliseen viranomaisvalvontaan.

Lastaustarkastus aloitetaan erän ollessa vielä varastossa. Tarkastuksessa varmistetaan, että tuote ja sen pakkausmerkinnät (pakatun tuotteen tapauksessa) vastaavat todistukseen ja mahdolliseen todistuksen liitteeseen merkittyjä tietoja; erityisesti tuotteen nimi, tuotteen määrä, eränumero, päiväykset sekä mahdollisen kontin, ajoneuvon ja mahdollisen perävauunun rekisterinumero. Lastaus seurataan alusta loppuun, jotta voidaan varmistua, että lastatuksi päätyvät juuri lastattavaksi aiottu tuote. Lopuksi valvotaan kuorman sinetointi ja varmistetaan, että kuorman sinettien numerot ovat samat kuin todistuksessa.

Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon saa toimittaa vain eläimiä ja eläimistä saatuja tuotteita, joiden alkuperästä voidaan riittävällä tavalla varmistua. Eläinten ja tuotteiden tulee olla siten merkittyjä, että ne voidaan tunnistaa (eläintautilaki, 69 §).

Raja- ja luomuvälöntayksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

Virkaeläinlääkärin ei ole välttämätöntä valvoa jokaista lastausta, mutta kuitenkin vähintään 10 % lastauksista. Jos valvottava laitos on varastolaitos ja vietävien tuotteiden valmistavia laitoksia on useampia niin virkaeläinlääkäri jakaa lähtevien kuormien fyysiset tarkastukset niin, että 10 % täyttyy kaikkien valmistavien laitosten tuotteiden osalta. Jos samaan kuormaan lastataan useamman kuin yhden laitoksen valmistamia tuotteita (tavallisimmin varastolaitoksesta), lastaustarkastus luetaan tehdyksi kaikkien laitosten osalta.

Eläviä eläimiä vietäessä eläinlääkintötodistuksen myöntävä virkaeläinlääkäri tarkastaa jokaisen vientierän.

Toimijan on sovittava vientitarkastuksen suorittamispaikasta ja -ajankohdasta vientitarkastuksen suorittavan valvontaviranomaisen kanssa (832/2013, 5 §). Viejän (toimijan) tulee ilmoittaa asianomaiselle virkaeläinlääkärille etukäteen jokaisen vientilastauksen paikka, päivämäärä ja kellonaika, jona lastaus alkaa, jotta virkaeläinlääkärillä on mahdollisuus tarkastaa mikä tahansa lastaus. Lastaustarkastus tehdään kuitenkin aina kun viejänä on yritys, joka ei ole aiemmin vienyt (jolle ei ole aiemmin myönnetty eläinlääkintötodistusta) tai viejänä on yritys, jolla ei ole säännöllistä vientitoimintaa tai kun vienti kohdistuu maahan, johon kyseinen viejäyritys ei aiemmin ole vienyt.

3.3 Toimijaa koskevat vaatimukset

Ennen eläinlääkintötodistuksen myöntämistä virkaeläinlääkärin tulee varmistaa, että viejä on rekisteröitynyt Eviran viejärekisteriin. Rekisteröitymisvelvollisuudesta on säädetty eläintautilain 70 §:ssä. Varmistaminen tapahtuu pyytämällä viejältä tosite viejärekisteristä ja tarkistamalla, että sen tiedot vastaavat eläinlääkintötodistuksen tietoja (viejän nimi, kohdema, tuoteryhmä jne.). Viennissä vaadittava eläinlääkintötodistus voidaan myöntää vuoden 2015 alusta alkaen vain rekisteröityneille viejille. Rekisteröintivelvollisuus ei kuitenkaan koske kaikkien eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden vientiä.

Rekisteröitymisvaatimus koskee viejiä, jotka vievät EU:n ulkopuolelle kaupallisessa tarkoituksessa

- eläviä eläimiä,
- sukusoluja ja alkioita,
- eläimistä saatavia elintarvikkeita tai
- eläimistä saatavia sivutuotteita (ml. sivutuotteista johdetut tuotteet ja niitä sisältävät rehuseokset)

Rekisteröitymistä ei edellytetä (MMM 832/2013, 4 §) silloin, kun

- Yksityishenkilö kuljettaa tai lähettää lemmikkieläimensä EU:n ulkopuolelle.
- Yksityishenkilö kuljettaa mukanaan tai lähettää vähäisen määrän eläimistä saatuja tuotteita muuhun kuin kaupalliseen tarkoitukseen (tuliais, eväät, lähetykset yksityishenkilöltä toiselle).
- Eläimistä saatuja tuotteita kuljetetaan tai lähetetään näytteiksi vähäisiä määriä.
- Eläimet viedään Suomesta pois väliaikaisen maassaolon jälkeen (sirkuseläimet, rekikoirat, eläinnäyttelyihin ja -kilpailuihin tuodut eläimet).
- Eläviä eläimiä tai eläimistä saatuja tuotteita kuljetetaan Suomen kautta (toisesta EU-maasta tai EU:n ulkopuolisesta maasta Suomen alueen kautta edelleen EU:n ulkopuolelle kuljetettavat elävät eläimet ja eläimistä saatavat tuotteet)

Eläinlääkintötodistusta ei voida allekirjoittaa ennen kuin viejä on rekisteröitynyt tai ennen kuin tiedot ovat ajan tasalla. Jos viejä pyytää eläinlääkintötodistusta esim. tuotteille tai kohdemaihin, joita ei ole ilmoitettu viejän toimesta viejärekisteriin, todistusta ei voida myöntää. Tällöin viejän pitää ensin päivittää tietonsa rekisteriin. Rekisteröitymistiedot ovat voimassa kolme vuotta ilmoituksen jättämisestä. Rekisteröitymispäivä on nähtävissä tositteen ensimmäisen sivun yläreunassa.

Raja- ja luomuvalvontayksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

On huomioitava, että viejärekisteri on eläintautilain 441/2013 perusteella vuonna 2014 perustettu uusi rekisteri, eikä se korvaa mitään aiempaa rekisteriä. Mihinkään muuhun rekisteriin kuuluminen ei myöskään korvaa viejärekisteriin kuulumista.

Lisätietoja viejärekisteristä ja linkki rekisteröitymissivulle löytyy Eviran internet-sivulta: <http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/tuonti-ja-vienti/vienti+eu+n+ulkopuolelle/viejärekisteri/>

4 ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUKSEN MUOTO

Todistus on laadittava määränpäävaltion edellyttämällä kielellä sekä tarvittaessa muulla kielellä, jota todistuksen allekirjoittaja ymmärtää. Todistus on osoitettava yhdelle vastaanottajalle. (MMM 832/2013, 6 §).

Eläinlääkintötodistuksen on koostuttava:

- 1) yhdestä paperiarkista;
- 2) kahdesta tai useammasta sivusta, jotka ovat osa yhtenäistä ja jakamatonta nidettä; tai
- 3) kahdesta tai useammasta sivusta, jotka on numeroitu ja joista jokaiselta käy myös ilmi sivujen kokonaismäärä (MMM 832/2013, 7 §).

Todistus on numeroitava yksilöllisellä viitenumerolla (MMM 832/2013, 7 §). Eviran turvapaperille painattamissa todistuksissa, joita virkaeläinlääkärit voivat tilata Evirasta, todistuksen numero on valmiiksi painettuna. Muissa tapauksissa todistuksen myöntävä viranomaisen numeroi myöntämänsä todistukset siten, että samaa numeroa käytetään vain kerran. Tämän vuoksi todistuksen numeroon tulee sisällyttää valvontaviranomaisen tai valvonta-alueen nimi tai sen lyhenne, vuosiluku ja juokseva numero. Jos todistus koostuu useasta sivusta, numeron on oltava jokaisella sivulla (MMM 832/2013, 7 §). Poikkeuksena kuitenkin tilanne, jolloin todistus on tulostettu kaksipuoleisesti: tällöin todistuksen numero on jokaisessa paperissa, mutta ei jokaisella sivulla.

Todistuksen allekirjoittamisen yhteydessä todistus leimataan allekirjoittavan virkaeläinlääkäriin asemaa osoittavalla virkaleimalla (kunnaneläinlääkäriin tai tarkastuseläinlääkäriin ns. leijonaleima). Allekirjoituksen ja leiman värin on poikettava todistuksen painoväristä. Jos määränpää- tai kauttakulkuvaltio on asettanut todistuksen muotoa tai ominaisuuksia koskevia vaatimuksia tai niistä on sovittu vientiä koskevilla valtioiden välisissä sopimuksissa, myös näitä vaatimuksia on noudatettava (832/2013, 7 §).

5 KORVAAVA ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUS

Viranomaisen valvonnasta jo poistuneelle vientierälle voidaan myöntää uusi eläinlääkintötodistus, joka korvaa alkuperäisen todistuksen, jos alkuperäinen todistus on kadonnut, tuhoutunut tai sisältää virheitä taikka jos siihen merkityt vientierää koskevat tiedot eivät enää pidä paikkaansa. Alkuperäisen eläinlääkintötodistuksen myöntänyt valvontaviranomainen mitätöi alkuperäisen todistuksen ja myöntää korvaavan todistuksen. Korvaavaan eläinlääkintötodistukseen on merkittävä, että kyseessä on alkuperäisen todistuksen korvaava todistus sekä alkuperäisen todistuksen viitenumero ja myöntämispäivä. Alkuperäinen eläinlääkintötodistus on palautettava sen myöntäneelle valvontaviranomaiselle, jos mahdollista. (MMM 832/2013, 8 §)

Raja- ja luomuvälöntäyksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

6 MYÖNNETYT ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUKSET

6.1 Todistuksia koskeva kirjanpito

Eläinlääkintötodistuksen myöntäneen valvontaviranomaisen on säilytettävä jäljennökset myöntämistään todistuksista ja pidettävä niistä kirjaa (MMM 832/2013, 8 §).

Kirjanpidon tulee sisältää seuraavat tiedot:

- myönnetyn todistuksen numero ja päiväys,
- todistuksen myöntäneen virkaeläinlääkärin nimi ja asema,
- tuotteen nimi,
- viejän (yritys) nimi ja
- onko lastaukseen kohdistettu lastaustarkastusta vai ei.

Todistuksia myöntävä viranomaistaho (esim. kunta) voi järjestää yhteisen kirjanpidon, johon kerätään kaikkien kunnassa eläinlääkintötodistuksia myöntävien virkaeläinlääkärien myöntämien todistusten tiedot.

Eläinlääkintötodistusten jäljennöksiä on säilytettävä vähintään 3 vuoden ajan (MMM 832/2013, 8 §).

6.2 Todistuksessa annettuja vakuutuksia koskevat muutokset

Jos eläinlääkintötodistuksen antanut valvontaviranomainen saa todistuksen myöntämisen jälkeen tiedon epäilystä tai todetusta taudinpurkauksesta, joka olisi estänyt todistuksen myöntämisen, valvontaviranomaisen on ilmoitettava asiasta Elintarviketurvallisuusvirastolle, jonka on saatettava asia määränpäävaltion toimivaltaisen viranomaisen tietoon (eläintautilaki 441/2003, 71 §)

7 EDELLYTYKSET MUIDEN TODISTUSTEN MYÖNTÄMISELLE VIENNISSÄ

Kohdemaan viranomaiset saattavat edellyttää elintarvikkeiden tai rehun viennin yhteydessä eläinlääkintötodistuksen lisäksi tai sen sijaan muitakin todistuksia. Niitä voivat olla esim. certificate of control tai certificate of free sale. Todistusten sisältö vaihtelee vietävästä tuotteesta ja tuojamaan vaatimuksista riippuen. Kyseisillä todistuksilla viranomainen voi todistaa valvonnassaan olevaa laitosta tai sen valmistamia tuotteita koskien esimerkiksi, että:

- kyseinen laitos on virallisesti hyväksytty tai rekisteröity,
- laitoksella on oikeus tuottaa tiettyä tuotetta ja myydä sitä vapaasti Suomen ja EU:n markkinoilla,
- viranomainen valvoo laitosta ja sen toimintaa säännöllisesti tai
- säännöllisen viranomaisvalvonnan perusteella laitoksen toiminta sekä tuotteen valmistusprosessi ja tuotteen laatu täyttää sekä kansallisen että EU-lainsäädännön vaatimukset.

Toimivalta antaa tällaisia muita todistuksia voi pohjautua (välillisesti) lähinnä elintarvikelakiin tai rehulakiin. Tällainen todistus voi olla joko määräajan voimassa oleva ns. yleistodistus tai eräkohtainen todistus. Määräajan voimassa oleva todistus ei voi sisältää viittauksia yksittäiseen vientierään (eränumero, tilausnumero, valmistuspäivä tai muu yksittäisen erän tieto, kontin numero jne.). Jotta todistuksen sisällön paikkansapitävyydestä ei synny erimielisyyttä, määräaikaisen todistuksen voimassaoloajan tulisi olla enintään yksi vuosi. Eräkohtaisessa todistuksessa taas tulee olla viittaus yksittäiseen vientierään (eränumero, tilausnumero, valmistuspäivä tai muu yksittäisen erän tieto, kontin numero jne.)

Raja- ja luomuvallontayksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

Kun viejä lähettää viranomaiselle pyynnön todistuksen antamisesta, tulee viejän ensin selvittää vaaditun todistuksen sisältö määränpäävaltion viranomaiselta, esim. tuotteen ostajan (tuojan) kautta. Todistuksen sisältö riippuu vietävästä tuotteesta ja määränpäävaltion vaatimuksista.

Kun viejä pyytää todistusta viranomaiselta, tulee pyynnöstä käydä ilmi vähintään seuraavat asiat:

- viennin määränpäävaltio
- vietävä tuote ja tuotteen valmistaja
- todistuksen sisältö eli vastaanottavan maan vaatimukset kyseiselle todistukselle (vain ne asiat todistetaan, joilta vastaanottaja edellyttää viranomaistodistusta)
- tilattavien todistusten lukumäärä ja aikataulutoive (kiireinen tms.)
- jos viennin määränpäävaltio edellyttää todistusta esim. siitä, että kyseinen tuote ei sisällä tiettyjä aineita, viejän tulee toimittaa todistuksen myöntävälle viranomaiselle dokumentti, jolla toimija pystyy osoittamaan väitteen paikkansapitävyyden. Tällainen voi olla esimerkiksi tietyltä ajalta koottu yhteenveto akkreditoidun laboratorion tutkimustuloksista, eräkohtainen analyysitulokset tms. Toimijan tulee säilyttää edellä mainitut tutkimustodistukset niin, että ne ovat tarvittaessa viranomaisen tarkastettavissa.
- Jos viranomaisen tulee todistaa, että tuote on hyväksytty EU:ssa, tulee tämä toimijan toimesta todeta viestissä riittävien yksilöintitiedoin.

Viranomaisen päivää ja allekirjoittaa todistuksen. Vastaanottavan maan vaatimuksista riippuen todistuksessa voidaan tarvittaessa myös todeta, että kyseinen todistus on voimassa yhden vuoden allekirjoituspäivästä lähtien.

Jos viennin kohdevaltio ei jostain syystä edellytä elävien eläinten, sukusolujen ja alkuiden, eläimistä saatavien elintarvikkeiden tai eläimistä saatavia sivutuotteiden (ml. sivutuotteista johdetut tuotteet ja niitä sisältävät rehuseokset) viennissä eläinlääkintötodistusta, vaan kohdevaltiolle riittää tässä kappaleessa tarkoitettu muu todistus, on todistuksen myöntäjän kuitenkin myös tällaisen todistuksen kohdalla varmistuttava, että toimija on viejärekisterissä.

8 TODISTUKSIA MYÖNTÄVIÄ VIRKAMIEHIÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

Todistuksia myöntäviä virkamiehiä koskevat hallintolain (434/2003, 28 §) esteellisyysperusteet. Heille ei saa koitua minkäänlaista suoraa taloudellista hyötyä niistä eläimistä tai tuotteista, joista he laativat todistuksen eikä niistä yrityksistä tai laitoksista, joista vietävät eläimet tai tuotteet ovat peräisin. Virkamies ei voi myöntää todistuksia sellaiselle laitokselle, jonka omistaja tai päätösvaltaa käyttävä henkilö on hänen lähisukulaisensa tai hänelle muutoin läheinen henkilö.

Hallintolain 7 §:stä ilmenevän hallinnon palveluperiaatteen mukaisesti lakisääteiset palvelut on järjestettävä tarkoituksenmukaisesti siten, että niitä on saatavissa kohtuullisessa ajassa. Hallintolain palveluperiaate ei kuitenkaan aseteta viranomaiselle ehdotonta, kaikkia tilanteita koskevaa velvollisuutta ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen asianmukaiseksi järjestämiseksi, vaan säännös mahdollistaa käytettävissä olevien taloudellisten ja muiden voimavarojen huomioon ottamisen. Tähän pohjautuu Eviran kanta, jonka mukaan kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää viranhaltijaa myöntämään viennin todistuksia jokaisena yksittäisenä arkipäivänä (esimerkiksi arkipyhän jälkeinen perjantai). Tällöin kunnan tulisi kuitenkin informoida toimijoita mahdollisimman hyvissä ajoin siitä, että todistuksia ei ole tiettynä ajankohtana saatavana.

Elintarvikelain (23/2006, 32.2 §) mukaan kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle säädetty tehtävä annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Jos kunnat ovat tehneet keskinäisen sopimuksen valvontatehtävien hoidosta, voi kunnan A viranhaltija myöntää vientiin liittyviä todis-

Raja- ja luomuvälöntayksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

tuksia kunnassa B. Tällöin kunnan A viranhaltijalla tulee olla todistuksen myöntämiseen riittävä laitospöytäkirja ja osaaminen.

Venäjän viranomaisten vaatimusten vuoksi 1.1.2015 lähtien eläinlääkintötodistuksia eläimistä saatavien elintarvikkeiden vientiin Kazakstanin, Valko-Venäjän ja Venäjän **tulliliiton alueelle saavat myöntää vain virkaeläinlääkärit, jotka ovat osallistuneet** Eviran järjestämään Venäjän-viennin laitosvalvonnan **koulutukseen** (tai vaihtoehtoisesti saaneet koulutusta tentin hyväksytysti suorittaneelta eläinlääkäriltä) ja suorittaneet hyväksytysti siihen liittyvän tentin. Elävien tuotantoeläinten viennissä vaatimus tulee voimaan 1.1.2016. Vaatimus johtuu siitä, että Venäjän viranomainen (Venäjän eläinlääkintä- ja kasvinterveyslaitos) edellyttää kaikkien eläinlääkintötodistuksia myöntävien ja vientilaitoksia valvovien virkaeläinlääkäreiden kouluttamista. Vuoden 2015 alusta lähtien Evira on lähettänyt turvapaperille tulostettuja Venäjän-viennin eläinlääkintötodistus pohjia elintarvikkeille ainoastaan koulutuksen ja tentin suorittaneille virkaeläinlääkäreille.

Eläinlääkintötodistuksen allekirjoituskohdassa edellytetään myöntäjäksi eläinlääkäriä (esim. signature of the official veterinarian). Eläintautilain (441/2013, 71 § ja 84 §) mukaan eläinlääkintötodistuksia voivat myöntää ainoastaan kunnaneläinlääkärit (ml. kaupungineläinlääkärit) ja Eviran tarkastuseläinlääkärit.

Joissain lemmikkieläinten eläinlääkintötodistuksissa edellytetään allekirjoittajan olevan ”virallinen valtion eläinlääkäri”, *Official Government Veterinarian*. Kunnaneläinlääkärillä on oikeus allekirjoittaa tällainen todistus, koska Suomessa vain kunnaneläinlääkäreillä on oikeus myöntää eläinlääkintötodistuksia elävien eläinten viennissä (eläintautilaki 441/2013, 71 §).

Tiettyissä elävien eläinten (esim. untuvikot) eläinlääkintötodistuksissa edellytetään kahden eläinlääkärin allekirjoitusta. Kohdan *Sanitary Veterinarian* tai *Attending Flock Veterinarian* voi allekirjoittaa viejäyrityksessä työskentelevä eläinlääkäri ja kohdan *Official Veterinarian* voi allekirjoittaa kunnaneläinlääkäri.

Jotta yksittäisen virkaeläinlääkärin toimivalta laitoksen valvontaan voidaan osoittaa, tulee kyseisen laitoksen valvonnan olla kunnassa tai valvontayksikössä delegoitu virkaeläinlääkärille esimerkiksi toimenkuvassa. Toimivalta saman laitoksen valvontaan voidaan siirtää myös useammalle kuin yhdelle virkaeläinlääkärille. Virkaeläinlääkärin, jonka toimenkuvaan kuuluu tietyn laitoksen valvonta ja joka tällöin voi myöntää todistuksia laitoksen tuotteille, tulee tuntea laitoksen toiminta, omavalvontasuunnitelma, mahdollinen HACCP jne.

Tavallisesti eläinlääkintötodistuksen voi myöntää ja tehdä muutoksia vain virkaeläinlääkäri. Suomen **tulli voi kuitenkin eräissä tapauksissa tehdä merkintöjä** eläinlääkintötodistukseen. Suomen tullin tarkastettua Venäjälle vietävän kuorman Tulli sulkee lastitilan sineteillä, merkitsee kiinnittämiensä sinettien numerot tulliasiakirjojen lisäksi myös eläinlääkintötodistukseen ja vahvistaa tiedot allekirjoituksella ja Tullin päiväleimalla. Käytäntö koskee vain Suomessa myönnettyjä eläinlääkintötodistuksia. Tulli vahvistaa vain tullitarkastuksen yhteydessä muuttuvat sinettinumerot. Lisätietoja: Tullihallituksen (THT) ohje n:o 26/2007 Tullitarkastuksen yhteydessä vaihdettujen sinettien merkitseminen suomalaisiin eläinlääkinnällisiin terveystodistuksiin Venäjälle vietävissä kuljetuksissa.

Muiden todistusten myöntäjän ei tarvitse olla virkaeläinlääkäri, vaan todistuksen voi myöntää virkamies, joka edustaa vietävät tuotteet valmistanutta laitosta valvovaa valvontayksikköä.

Eläinlääkintötodistuksen tai muun todistuksen voi myöntää paikallisen valvontaviranomaisen edustaja, seuraavasti:

- elintarvikkeet ja elintarvikelaitokset

Raja- ja luomuvalvontayksikkö / Rajajaosto

Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen

Eläinlääkintötodistuksen myöntää se kunta, kuntayhtymä tai valvontayksikkö, jonka alueella olevassa laitoksessa vientilastaus tapahtuu. Muut kuin eläinlääkintötodistukset myönnetään aina tuotteet valmistavan kunnan toimesta.

Esimerkki 1: Jos tuotteet valmistetaan kunnan A alueella olevassa laitoksessa ja vientilastaus tapahtuu kunnan B alueella olevasta kylmävarastosta, todistuksen myöntää kunta B.

Esimerkki 2: Jos Ruotsissa valmistettu elintarvike viedään Suomesta EU:n ulkopuolelle ja kohdemaan viranomainen vaatii tuotteelle terveystodistuksen (Health Certificate), tulee toimijan pyytää tuotteelle todistus Ruotsin toimivaltaiselta (kyseistä laitosta valvova) viranomaiselta.

- **elävät eläimet**
kunta, kuntayhtymä tai valvontayksikkö, jonka alueella eläinten pitopaikka sijaitsee (lemmikkieläinten pitäjä pyytää todistuksen asuinkuntansa kunnaneläinlääkäriltä).
- **sukusolut**
kunta, kuntayhtymä tai valvontayksikkö, jonka alueella laitos (keinosiemennysasema) sijaitsee.
- **rehut, rehun lisäaineet, lannoitteet ja sivutuotteet**
Eläinlääkintötodistuksen myöntää se kunta, kuntayhtymä tai valvontayksikkö, jonka alueella olevassa laitoksessa vientilastaus tapahtuu. Eviran rehu- ja lannoitevalvontayksikkö voi myöntää muita kuin eläinlääkintötodistuksia valvomilleen laitoksille tai niiden valmistamille vietäville tuotteille: rehuille, rehun lisäaineille, lannoitteille ja sivutuotteille.

9 MUUT ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUSTEN MYÖNTÄMISEEN LIITTYVÄT EVIRAN OHJEET

Tulliliiton ja Venäjän -viennissä käytettävien eläinlääkintötodistusten täyttämistä eräiden tuotteiden osalta annetaan tarkempia ohjeita Eviran ohjeissa (Dnro 651/928/2007):

- [Täyttöohje eläinlääkärilotodistuksille koskien naudan, sian ja siipikarjan lihaa, lihavalmisteita, ruokavalmisteita, kalastustuotteita ja suoloja 16.5.2010 \(pdf, 38 kt\)](#)
- [Täyttöohje eläinlääkärilotodistuksille koskien maitoa ja maitotuotteita 16.5.2010 \(pdf, 34 kt\)](#)

